

Valga linna ja Karula, Sangaste, Taheva, Tõlliste ja Õru valdade ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjoni koosolek

PROTOKOLL

Aeg: 20. aprill 2016 kell 15.00 – 16.30

Koht: Valga raekoda

Osalejad: Kalev Härk (*Valga*), Ivar Unt (*Valga*), Kaido Tamberg (*Sangaste*), Agu Kabrits (*Õru*), Kalmer Sarv (*Õru*), Monika Rogenbaum (*Taheva*), Hille Tamman (*Taheva*), Madis Gross (*Tõlliste*), Arne Nõmmik (*Tõlliste*), Mart Vanags (*Karula*), Rain Ruusa (*Karula*), Inga Tikk (*Sangaste*), Ragne Tsätko (*Valga*), Aira Varblane (*Valga*) ja Katre Kikkas (*ühinemise koordinaator*)

Koosolekul osalejate allkirjalehed on protokollis lahutamatuks lisaks.

Päevakord

1. Ülevaade ühinemisläbirääkimistest (volikogude aruteludest ja otsustest);
2. Ülevaade ühinemisläbirääkimiste komisjonide tööst;
3. Ühinemisläbirääkimised:
 - a. Liitumine või ühinemine;
 - b. Uue kohaliku omavalitsuse üksuse nimi;
 - c. Volikogu moodustumine ja töö;
 - d. Osakondade ülesannete jaotus;
 - e. Teenuskeskuste juhtimine ja asukoht;
4. Kokkulepped edaspidiseks.

1. Ülevaade ühinemisläbirääkimistest

Karula vallavolikogu viimasel istungil kinnitati ühinemisläbirääkimiste komisjonide töökord; määrati esindajad ühinemisläbirääkimiste komisjonidesse; otsustati maavallaga läbirääkimised lõpetada; Antsla vallavolikogu ettepanekust alustada ühinemisläbirääkimistega keelduti, kuigi hääletus oli veidi pingeline, sest on võimalik, et 1-3 küla tahavad Antslaga ühineda; hetkel pole külad allkirjadega dokumente veel volikogule arutamiseks esitanud.

Sangaste vallavolikogu on teinud ettepaneku alustada ühinemisläbirääkimisi Otepää piirkonnale; hetkel peavad läbirääkimisi mõlemal pool; ettepanekule vastamise tähtajast on üks kuu möödas, teine on veel aega; otsus tehakse kuu aja jooksul (20. maiks, aga proovivad varem), kas lähevad edasi Valga või Otepää piirkonnaga; ühinemisläbirääkimiste komisjonidesse esindajate nimetamiseks tehti universaalne otsus.

Taheva vallavolikogus on ühinemisläbirääkimisteks vajalikud otsused ja korrad vastu võetud ja edastatud; peetakse läbirääkimisi vaid Valga piirkonnas.

Tõlliste vallavolikogus võeti vastu ühinemisläbirääkimiste komisjonide töökord; määrati esindajad ühinemisläbirääkimiste komisjonidesse.

Valga linnavolikogus võeti vastu ühinemisläbirääkimiste komisjonide töökord; määrati esindajad ühinemisläbirääkimiste komisjonidesse.

Õru vallavolikogus võeti vastu ühinemisläbirääkimiste komisjonide töökord; määrati esindajad ühinemisläbirääkimiste komisjonidesse (tehti vana otsus ümber); hetkel peavad läbirääkimisi vaid Valga piirkonnaga.

Õru vallavanem küsis komisjonide töökorra kohta seoses asendusliikmetega. Arutati olukorda, et läbirääkijaid ei tohiks komisjonides väga vahetada ning seetõttu peavad ka komisjonide asendusliikmed (kui on soov neid nimetada) olema volikogu otsuses sees.

2. Ülevaade ühinemisläbirääkimiste komisjonide tööst

Haridus- ja noorsootöökomisjoni koosolek toimus 14. aprillil Tsirguliina Rahvamajas. Toimus hetkeolukorra kaardistamine, et saada asutuste kaupa ülevaade. Peamised teemad järgmiseks koosolekuks on noorte omaalgatuse toetamise hetkeolukord ja selle võimalused pärast ühinemist ning noortekeskused (üldiselt) – sh juriidilised vormid, eraldi maja või mitte; koormused; juhtimine jne.

Kultuuri ja spordikomisjoni koosolek toimus täna enne juhtkomisjoni koosolekut ning ka seal tegeletakse hetkeolukorra kaardistamisega. Ühe suurema kokkuleppena otsustati arutada ühise spordikooli loomise võimalust ning seeläbi kogu spordivaldkond ümber struktureerida.

Homme 21. aprillil toimuvad majanduskomisjoni ning sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni koosolekud; järgmisel nädalal juhtkomisjoni alakomisjonide: rahanduskomisjoni ja õiguskomisjoni koosolekud.

3. Ühinemisläbirääkimised

Liitumine või ühinemine

Liitumine on ühe haldusüksuse suurenemine kahe või enama haldusüksuse liitumise tulemusena. Ühinemine on uue haldusüksuse moodustamine kahe või enama senise haldusüksuse baasil.

Liitumise korral jääb alles üks omavalitsus, tema õigusaktid, rekvisiidid, tunnused jne. Liitumise puhul ei pea asutust likvideerima ja uut asutust moodustama, küll aga tuleb teha kõik muud õiguslikud ja organisatoorsed ümberkorraldused, mis ühinemise puhulgi, seega märkimisväärset protseduurilist vahet neil ei ole. Haldusterritoriaalse korralduse muutmisega kaasnevalt tuleb niikuinii muuta valla põhimäärust ja teisi õigusakte, sest seaduse alusel kehtivad uute õigusaktide kehtestamiseni senised õigusaktid edasi sellel territooriumil, kus nad olid kehtestatud (ehk on seotud valla kui territooriumiga, mitte vallavalitsuse kui asutusega). Ühinemise puhul luuakse täiesti uus omavalitsus koos uute rekvisiitide, õigusaktide jmt-ga.

Esitati küsimus, et milliseid asutusi see otsus mõjutab. Aututati, et see puudutab ainult vallavalitsusi; allasutusi see ei mõjuta ning need ümberkorraldused tulevad nagunii olenemata kas ühineme või liitume.

Liitumise puhul jääks alles Valga linnavalitsuse registrinumber ning teised liituksid selle juurde.

Õru vallavanem küsis, kas ka ühinemise (mitte ainult liitumise) korral saab säilitada Valga linna nime. Jah, saab küll. Arutati, et kuidas on varasemad liitumised/ühinemised toimunud. Enamik on ühinenud, kuid on ka liitumisi.

Karula valla esindajad arvasid, et ausam oleks minna ühinemise teed ning seda on ka inimestele lihtsam seletada, et tuleb kõigi jaoks uus üksus. Liitumine võib inimesi ärritada ka seetõttu, et pärast vabatahtlikke ühinemisi räägitakse sundliitmistest.

Tõlliste valla esindajad on ühinemise poolt, liitumine lihtsam aga olulist vahet pole.

Taheva valla esindajad olid Karula vallaga ühel nõul. Samuti märgiti ära, et tihti kasutatakse kõnekeeles neid väljendeid (liitumine ja ühinemine) sünonüümidenä.

OTSUS: Valdav enamus koosolekul osalenutest toetas seda, et ühineme (mitte liitume).

Uue kohaliku omavalitsuse üksuse nimi

Arutati ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse nime küsimust. Ühtki uut nime tõsiselt ei arutatud ning ühiselt otsustati, et üksuse nime esimeseks pooleks jääb Valga. Edasi toimus arutelu selle üle, kas võiks olla vald või linn. Samuti on võimalik vormistada ka valla sisene linn.

Õru valla esindajad toetasid pigem valda. Karula valla esindajad arvasid, et nõ „maamehena“ tahaks säilitada valla nime. Taheva valla esindaja toetab isiklikult valla varianti, kuid ei välista ka linna. Tõlliste vallavanem leidis, et ka Eesti haldusreformi juures võiks olla välja pakutud mingi kolmas üksuse liik valla või linna kõrval, aga üldiselt toetab siiski valda. Ka Tõlliste vallavolikogu esimees toetab üksuse nimena Valga valda. Valga linna esindajad soovivad linna staatuse ja nime säilimist.

Karula valla esindaja tõi välja, et inimesed hakkavad hiljem nagunii vaid üksuse nime esimest poolt (kohanime) kasutama.

Tekkis arutelu selle üle, kas ja mida tähendaks ja mõjutab edaspidi ühinenud omavalitsusele kas ollakse vald või linn. Ühinemise koordinaator mainis, et kõige olulisem on see suure tõenäosusega rahvusvahelistes suhetes ja Euroopa Liidu programmides ja projektides, mis on konkreetselt linnadele mõeldud.

OTSUS: Lepiti kokku, et ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse nimeks saab Valga.

OTSUS: Nime teist poolt arutatakse edasi järgmisel koosolekul ning selleks ajaks valmistatakse ette võrdlus selle kohta, millised on nii linna kui ka valla üksuse kasutamise positiivsed ja negatiivsed küljed ning mida see otsus veel võib mõjutada.

Volikogu moodustumine ja töö

Rohkem kui 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu liikmete arv peab olema vähemalt 21. Volikogu liikmete arv peab olema paaritu. Ettepanek kaaluda variante: 21st 31ni.

Valimisringkondade võimalused: variant 1 – üks valimisringkond; variant 2 – neli valimisringkonda: Valga, Tõlliste, Karula-Taheva, Sangaste-Õru. Mandaadid jaotuksid: Valga

22, Tõlliste 3, Karula-Taheva 3, Sangaste-Õru 3. Ühtki teist varianti Haldusreformi seaduse eelnõu ja selle rakendussätteid ei toeta.

Karula vallavolikogu poolt on eelistus üks valimisringkond, kas 27 või 31 liikmeline. Tõlliste vallavolikogus pole numbreid arutatud, kuid vallavanem ja volikogu esimees isiklikult on ühe valimisringkonna poolt. Ka Taheva vallavolikogus pole seda arutatud, aga vallavanem leidis, et üks ringkond on mõistlik ega sea piire ette.

Volikogu liikmete paaritu arvu kohustus on seaduses kirjas. Võiks arutada volikogu liikmete arvu 25 kuni 31, optimaalne oleks 27.

Ühinemislepingusse saab kirjutada näiteks järgmiselt: Volikogu koosseisus on XX liiget, kes valitakse ühes/neljas ringkonnas, mis moodustatakse kogu ühineva omavalitsuse territooriumil/lepinguosaliste territooriumi põhisedelt. Mandaatide jaotus tuleneb Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusest ning seetõttu ei ole võimalik seda ühinemislepingus sätestada.

Volikogu komisjonide töö arutelu juures leiti, et on mõistlik moodustada ühinenud kohaliku omavalitsuse üksuse juurde näiteks maaelukomisjon, kuhu saab siis erinevate piirkondade inimesi kaasata. Kõiki külvavanemaid ei saa, sest muidu läheb komisjon liiga suureks.

Revisjonikomisjon on ainuke, mida seadus nõuab; ülejäänud on kohalike otsustada. Haridus- ja kultuurikomisjoni nime juurde võiks sport ka nimeliselt lisada, et oleks selgelt mõistetav.

OTSUS: Moodustatakse üks valimisringkond.

OTSUS: Volikogu liikmete arv jääb vahemikku 25 kuni 31 liiget. Seda arutatakse järgmisel koosolekul edasi.

Osakondade ülesannete jaotus

Valga linnavalitsuse ametite põhimääruste alusel valmistati ette ühine struktuuridokument osakondade kaupa. Seal on kõik hetkel täidetavad ülesanded välja toodud.

Siseaudiitor on sealt puudu, sest seda ametikohta Valga linnavalitsuses pole, aga ühinenud omavalitsuses tuleb siseaudiitori koht kindlasti täita.

Oluline arutelukoht on ka see, kuhu paigutada struktuuris teenuskeskused.

Lisatakse juurde need ülesanded, mis täna on kuhugi välja delegeeritud (näiteks jäätmemajandus ja turism).

Peale ühinemist kinnitab asutuse struktuuri uus valitud volikogu, aga samas võime lisada kokku lepitud ettepaneku juba ühinemislepingu lisaks.

Ka valdkondlikud komisjonid peaksid struktuuri osas oma sisendi andma, kui tuleb häid ettepanekuid, siis saab juhtkomisjonis üle vaadata. Tekkis ka küsimus, et kas varem on analoogseid ühinemisi toimunud, et ühe suurema rahvaarvuga omavalitsusega ühineb mitu väiksemat omavalitsust, aga ühinemise koordinaator andis teada, et selliseid ühinemisi varem pole toimunud.

OTSUS: Ühinemise koordinaator lisab väljadelegeeritud ülesanded osakondade ülesannete jaotuse dokumenti juurde ning saadab selle kõigile juhtkomisjoni liikmetele üle vaatamiseks ja kooskõlastamiseks.

Kui valdades on ülesandeid, mida praegu pole loetletud, aga täidetakse antakse sellest ühinemise koordinaatorile teada hiljemalt 02.05.2016.

Teenuskeskuste juhtimine ja asukoht

Ühiselt leiti, et teenuskeskus peab kindlasti alguses peale ühinemist olema, et osad elanike grupid (vanurid, toimetuleku saajad) saaksid teenuseid kohapeal.

Küsimusi on peamiselt neli, mille üle toimus ka arutelu:

- 1) Kuidas neid nimetatakse? Teenuskeskus? Teenuspunkt? Teeninduskeskus? Teeninduspunkt? Piirkonna keskus? Jne
- 2) Kus need asuvad? Kas konkreetselt endistes vallamajades või mõnes muus valla keskses?
- 3) Kes seal töötavad ja milliseid teenuseid seal kodanikele pakutakse?
- 4) Kuidas asetuvad need ühinemis kohaliku omavalitsuse üksuse struktuuri? Kas vastavalt valdkondadele või ühtse juhtimise alla (mingi konkreetse struktuuriüksuse alla)?

Ühiselt leiti, et kohapeal on kõige rohkem tarvis sotsiaaltöötajat. Samuti on vaja kedagi, kes kodanikke aitab, kasvõi interneti toimingutel, kes tunneb kohalikku uut struktuuri ja oskab vajadusel õigete spetsialistide juurde suunata ning nende juurde ka vastuvõtuoja broneerida. Leiti, et üks selline inimene peab kindlasti jääma, kes koordineerib.

Ühe loogika järgi võiks kõik teenuskeskused käia kantselei alla, kuna tegeleksid ka avalduste vastuvõtmise jms-ga.

Taheva esindajad leidsid, et see punkt peaks pigem olema Harglas (näiteks kooli juures), kuna sealt on Valka kõige kaugemal käia. Tõlliste vallas oleks asukohaks praeguse vallamaja asemel Laatres pigem Tsirguliina, kui valla keskus. Õru vallas on koht olemas, sobivad tänased valla ruumid.

Otsustati, et ei ole mõtet jäigalt fikseerida, mitu inimest teenuskeskuses on ning kui kaua nende järgi vajadus on. Seda saab vastavalt olukordade muutumisele ümber vaadata.

Oluline on ka see, et seal oleks kohal piisavalt palju tööjõudu selleks, et kogu aeg üks lahti oleks. Kui inimene tuleb ukse taha, peab ta saama sisse astuda ning oma mure ära rääkida.

OTSUS: Teenuskeskusesse jääb hetkel 2-3 inimest – seda ei pane jäigalt kirja, et peab neli aastat püsima; teenuskeskuse ülesanded täpsustuvad; asutuse nime ja asukohad otsustame järgmisel koosolekul. Samuti millisele struktuuriüksusele teenuskeskused alluvad.

4. Kokkulepped edasiseks

OTSUS: Rahvakohtumisi veel maikuu esimeses pooles ei tee, kuna hetkel pole veel midagi suurt ja olulist esitleda.

OTSUS: Järgmine ühinemisläbirääkimiste juhtkomisjoni koosolek toimub **19. mail kell 15 Valga raekojas** ning arutlusele võetakse järgnev: komisjonide töö ülevaade; nimeküsimuse protsess; volikogu suurus; osakonnad ja nende ülesanded; teenuskeskuste asukohad ning suurimad ühinemisega seotud kulud.

Kalev Härk

Koosoleku juhataja

Aira Varblane

Koosoleku protokollija